

CROSS COUNTRY LAB

**PAMETNO FINANCIRANJE, JEDINSTVENE KONTAKTNE TOČKE
(ONE-STOP SHOPS) & UKLJUČIVA OBNOVA
ONLINE | LISTOPAD 2025**

Projekt je sufinanciran Programom Europske unije LIFE, posvećenom politikama zaštite okoliša, očuvanju prirode te klimatskim aktivnostima, prema Ugovoru o dodjeli bespovratnih sredstava br. 101120412.

CROSS COUNTRY LAB-u

Drugi Cross Country Lab projekta SMAFIN Expanded organiziran je kao online tematski događaj uz sudjelovanje predstavnika europskih institucija, nacionalnih tijela, financijskih institucija, energetske agencije, stručnjaka i razvojnih projektnih timova iz nekoliko europskih zemalja.

Događaj je bio usmjeren na provedbu pametnih financijskih rješenja za energetske učinkovitost, s posebnim naglaskom na jedinstvene kontaktne točke (One-Stop Shops), mobilizaciju privatnog kapitala, usklađenost regulative i politika te uključivanje ranjivih skupina.

Obrađeni su ključni izazovi povezani s prevođenjem europskih političkih ciljeva u učinkovitu nacionalnu i lokalnu provedbu.

ZAŠTO JE OVA RASPRAVA VAŽNA

Nedavni razvoj politika EU povećava i ambicije i složenost zahtjeva za energetske obnovu. To uključuje revidiranu Direktivu o energetskim svojstvima zgrada (EPBD), revidiranu Direktivu o energetske učinkovitosti (EED) te uspostavu Socijalnog fonda za klimatsku politiku (SCF).

Istodobno, financijske institucije djeluju pod dodatnim zahtjevima povezanim s izvještavanjem o održivosti, usklađivanjem s EU taksonomijom i upravljanjem ESG rizicima.

Unatoč jasnim političkim ciljevima, rezultati provedbe i dalje su neujednačeni među državama članicama. Ustrajne prepreke i dalje utječu na napredak, uključujući fragmentirane upravljačke strukture, ograničene tehničke i administrativne kapacitete, slabe kanale potražnje te administrativnu i proceduralnu složenost.

IDENTIFICIRANI IZAZOVI U POLITIKAMA I TRŽIŠTU

PREKOMJERNO OSLANJANJE NA SCHEME TEMELJENE NA BESPOVRATNIM SREDSTVIMA

Programi temeljeni na bespovratnim sredstvima prepoznati su kao korisni za pokretanje tržišne aktivnosti. Međutim, opsežno oslanjanje na subvencije identificirano je kao čimbenik koji ograničava sudjelovanje privatnog sektora i smanjuje dugoročnu skalabilnost financijskih okvira.

FRAGMENTIRANE STRUKTURE UPRAVLJANJA I PROVEDBE

Ograničena koordinacija između ministarstava, financijskih institucija, općina i tehničkih posrednika prepoznata je kao ponavljajući izazov.

Nejasne uloge i odgovornosti smanjuju učinkovitost financijskih instrumenata i njihovu sposobnost da dosegnu krajnje korisnike.

SLABA POTRAŽNJA I OGRANIČENI PROJEKTNJI KANALI

Unatoč dostupnosti financijskih instrumenata, potražnja za energetskom obnovom ostaje niža od očekivane.

Sudionici su to povezali s neizvjesnošću, nedostatkom povjerenja i ograničenim pristupom tehničkoj podršci, osobito u stambenom sektoru.

REGULATORNA I ADMINISTRATIVNA SLOŽENOST

Pravila prihvatljivosti, zahtjevi za dokumentaciju i obveze izvještavanja povećavaju transakcijske troškove za financijske institucije kao i za kućanstva, čime se smanjuje privlačnost ulaganja u energetske učinkovitost.

NEDOSTATAK KAPACITETA NA LOKALNOJ RAZINI I MEĐUPOSREDNIČKIM RAZINAMA

Od lokalnih se vlasti sve više očekuje da podržavaju programe obnove i ranjiva kućanstva. Ograničena tehnička stručnost, administrativni resursi i stabilni institucionalni okviri identificirani su kao prepreke koje utječu na razvoj pouzdanih projektnih kanala.

RASPRAVLJENA RJEŠENJA I MEHANIZMI PODRŠKE

KOMBINIRANO FINANCIRANJE I INSTRUMENTI PODJELE RIZIKA

Modeli financiranja koji kombiniraju bespovratna sredstva, zajmove i jamstva podupiru veću bankabilnost projekata i mobilizaciju privatnog kapitala. Njihova učinkovitost ovisi o usklađenim političkim okvirima, jasnim kriterijima prihvatljivosti, predvidivim strukturama financiranja i transparentnom praćenju rezultata.

JEDINSTVENE KONTAKTNE TOČKE (ONE-STOP SHOPS) KAO MEHANIZMI ZA PROVEDBU I IZGRADNJU KAPACITETA

Jedinstvene kontaktne točke (One-Stop Shopovi) djeluju kao posrednici koji podupiru kućanstva, financijske institucije i javna tijela tijekom cijelog procesa obnove. Njihove funkcije uključuju pripremu projekata, tehničku procjenu, administrativnu podršku i olakšavanje pristupa financiranju. Učinkovitost ovisi o institucionalnom priznanju, stabilnim okvirima financiranja i integraciji u nacionalne političke okvire.

ULOGA FINACIJSKIH INSTITUCIJA

Financijske institucije sve više djeluju pod regulatornim i izvještajnim zahtjevima povezanim s održivošću. Standardizirani financijski proizvodi, pouzdani podaci o energetske performansama i alati za procjenu tehničkih rizika podupiru širenje portfelja energetske učinkovitosti i upravljanje povezanim rizicima.

PODACI, PRAĆENJE I TRANSPARENTNOST

Pouzdana podaci o energetske performansama, troškovima ulaganja i rezultatima preduvjet su za učinkovito financiranje. Alati poput putovnica obnove i digitalnih sustava za praćenje podupiru transparentnost i jačaju povjerenje među sudionicima tržišta.

PRAVEDNOST, RANJIVE SKUPINE I SOCIJALNA UKLJUČIVOST

Rješavanje energetske siromaštva i socijalne ranjivosti zahtijeva ciljne političke pristupe koji nadilaze samu dostupnost financijskih sredstava.

Učinkovito djelovanje ovisi o usklađenom dizajnu politika i odgovarajućim mehanizmima provedbe, uključujući jasne ciljne kriterije, koordinaciju između energetske, stambene i socijalne politike te uključivanje pouzdanih lokalnih aktera.

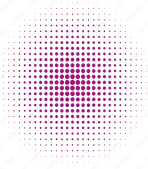
Ograničena tehnička pomoć i složeni administrativni postupci i dalje ograničavaju pristup financiranju obnove za ranjiva kućanstva. Jedinstvene kontaktne točke (One-Stop Shops) i lokalni posrednici povećavaju pristup pružanjem razumljivih informacija, podrškom u donošenju odluka i olakšavanjem pristupa financiranju.

Socijalni klimatski fond predstavlja instrument s potencijalom za jačanje politika uključive obnove. Njegova učinkovitost ovisi o jasnim definicijama prihvatljivih skupina, usklađenosti s postojećim nacionalnim shemama te dostatnim kapacitetima za provedbu i administraciju.

GLAVNI ZAKLJUČCI S CROSS-COUNTRY LAB-a

- Dugoročne strategije obnove zahtijevaju financijske okvire koji nadilaze programe temeljene na bespovratnim sredstvima.
- Jedinstvene kontaktne točke (One-Stop Shops) prepoznate su kao relevantni mehanizmi za smanjenje složenosti i olakšavanje pristupa financiranju.
- Instrumenti podjele rizika, jamstva i standardizacija povezani su s uspješnijom mobilizacijom privatnog kapitala.
- Izazovi povezani s potražnjom prvenstveno su povezani s ograničenom tehničkom podrškom, proceduralnom složenošću i čimbenicima koji utječu na povjerenje.
- Dostupnost podataka, praćenje i transparentnost smatrani su važnima za povećanje ulaganja i ispunjavanje regulatornih zahtjeva.
- Inkluzivni pristupi obnovi zahtijevaju ciljne instrumente i koordinaciju između različitih područja politika.

ZNAČAJ ZA DONOSITELJE POLITIKA I DIONIKE

- Ponavljajući izazovi povezani s upravljanjem, kapacitetima i potražnjom pojavljuju se u različitim nacionalnim kontekstima.
- Učinkovita provedba ovisi o usklađenosti političkih ciljeva, financijskih instrumenata i mehanizama provedbe.

Dobiveni rezultati drugog Cross Country Lab-a doprinose ciljevima projekta SMAFIN Expanded i podupiru na dokazima utemeljen pristup održivom i uključivom financiranju energetske učinkovitosti diljem Europe.

